XLV. évf. Mercurea-Ciuc—Csíkszereda, 1933 október 1 40 szám

Laptulajdonos: Özv. VÁKÁR LAJOSNÉ
Felelős szerkesztő RÉSZEGH VIKTOR
Kiadóhivatal: Vákár könyv- és papírkereskedése Csíkszeredán, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
Egyes szám ára Lei 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASAGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre Lei 160.—
Félévre „ 80.—
Negyedévre „ 40.—
Külföldre egy évre „ 440.—
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza
Nyilttéri közlemények díja soronkint Lei 25.—
Megjelenik minden vasárnap

Mi szüksége van erre az országnak.

A rendőrségi és csendőrségi brutálitások ügye tulnőtt az ország határain. Az a megvadult tempó, ahogyan a hatalmat kezelik az alantos közegek, tul is kellett lenditse ezt a közéleti nyavalyánkat. Hiszen minden ostorozás és állandó tiltakozás dacára alig mulik el nap, hogy meg ne ismétlődnének a leghajmeresztőbb, az ország jó hirnevét veszélyeztető rendőrhatósági verekedések.

Szomoru, hogy ezeken a felháboritó és járványszerűvé nőtt állapotokon nem lehetett erélyes beavatkozással segiteni. Kár, hogy idejekorán nem fogták nyakon az alsóbb, alacsony intelligenciáju közegek szadista hajlamát. Kár, hogy ezek miatt az országot meghurcolják a müvelt nyugati államok itélő széke előtt.

Természetesen ennek sulyát és komoly jelentőségét nem tudja felfogni egy egy B daru vagy Farkas Livius nevü rendőrkomiszár, akik Gyergyótól—Nagyszalontáig a kezükben levő hatalmat polgártársaik testi épségének és a rendőri szervezet tekintélyének veszélyére használják. De nem értheti meg az az egyszerü csendőr koponya sem, amelynek utóvégre a látóköre és felkészültsége éppen eddig a méltóságig juttatta az uniformisba öltöztetett anyagot.

Azonban idejekorán meg kellett volna értse a fenyegető veszedelmet a rendszernek. Nem lett volna szabad megtorlás nélkül hagyni egyetlen visszaélést sem, amelyet elkövettek idelent. A rendszernek irgalom nélkülinek, kegyetlennek kellett volna lennie csak egy-két esetben, hogy a példa agyonvágja a kiskirálykodásra hajlamos basáinkat.

Lám milyen kellemetlen következményei lehetnek egy szerencsétlen, beteg rendőrkomiszár állatias kivetkezésének. Ugye Farkas Livius ott Nagyszalontán, a maga kis szemétdombján, a rendőrségi kinzókamrában minden igaz ok nélkül összetörte Igyártó Sándor református papot. Egy komiszár egy református papot. Egy nyomorult, földhöz tapadt, kopott funkcionarus kiverte Isten felkent szolgájának a fogait, a félszemét. A komiszár félig agyonvert egy embert, aki a protestáns világszervezetben talán angol, német egyetemeken tanulta a nyugati kulturát.

Látni lehetett, hogy Igyártó református pap sulyos megcsufolását felfogja és magáévá teszi a protestáns világ. Igy is lett. A Debrecenben megjelenő Vasárnap cimü református egyházi lap vezércikkben foglalkozik az esettel. Bejelenti, hogy az Igyártó Sándort ért sérelem az egész protestáns világ sérelme. Azt sürgősen a Protestans világszövetség elé terjesztik, amely minden nyugati országban levő államférfiát és politikusát felszólitja, hogy minden lépést tegyenek meg a legszigorubb megtorlás kieszközlése érdekében.

Tehát az egész Farkas Livius nem éri meg azt a szégyent, amelyet az országnak el kell viselnie az Igyártó ügyben. A Protestans világszövetség tudvalevőleg sulyos hatalom a kulturvilágban, amelynek szava és esetleg elitélő véleménye nem lehet közömbös számunkra.

Mi szüksége van ennek az országnak arra, hogy mai nehéz helyzetében még ilyen oktalan természetü bajokkal küszdjön kifelé. Védekezzen, jegyzéket váltson, magyarázzon a Farkas Liviusok galádságai miatt, amelyek még sem mulnak el nyomtalanul. Hiszen valószinü nem lesz belőle világot rengető esemény, nem végződik hadüzenettel és világháboruval, de az ország jó hirnevének okvetlen kárára történik egy ilyen meghurcolás.

Kivánosian várjuk és figyeli velünk együtt most már az egész kulturvilág azt, hogy mi lesz Igyártó lelkész nagyszalontai hóhérjának a büntetése. A nagyváradi törvényszék már október hó 28 ra kitüzte ennek a bünügynek főtárgyalását.

Nem vitás, hogy a büntetésnek szigorunak, elrettentőnek kell legyen. Livius urnak legalább is a sóbányában kell elrothadnia. És a példát naponkénti napiparancsban közölni kell az ország minden rendőr és csendőrségi alakulatával. — Nem miattunk kisebbségi polgárokért, akiknek oldalbordáin egy-egy Livius bármelyik percen kipróbálhatja a teremtés bibliai fejezetét. Nem azért, hanem, mert végül is ugy kivánja az ország jónevének, a rendnek, a törvényességnek magasabb érdeke.

Megható naivság

kell egy olyan határozathoz, aminőt a minisztertanács Calimanesiben hozott.

A kormány legkésőbben november 15 ig minden munkanélküli elhelyez és ezen a télen egyetlen bani munkanélküli segélyt nem folyósit.

Akármint erőlködik is a kormány, nem vagyunk hajlandók róla akkora naivságot feltételezni, amennyi ebből a határozatból kiordit.

Lehetetlen elhinnünk olyan tájékozatlanságot róla, hogy ebben az országban csak huszonötezer munkanélküli van és nem ennek huszonötszöröse.

A hivatalos kormány nyilatkozat után azt azonban el kell hinni, hogy a félmillió munkanélküli ezen a télen a kormány árván hagyja.

A kormány nem fél az irtózatos felelősségtől, a hihetetlen méretre dagadt tömegnyomor nem aggasztja őt.

A mult években sem erőltette meg magát valami imponáló mértékben, hogy a világkatasztrófát jelentő gazdasági bajunkon atyai segitő készségét kimutassa, de a mostani magatartása sem méltó egy ország kormányához.

A kormány nagyon jól ismeri az ország helyzetét, egyszerűen csak arra számit, hogy a társadalom még jobban meg fogja erőltetni magát és elvégzi helyette a munkát és kiizzadja a szükséges véráldozatot.

Azt mondja a határozat, hogy a munkanélküli segélyre felvett költségvetési fedezetet közmunkak céljaira kell felhasználni. Ugyanezt a politikát fogják a városokban és megyékben alkalmazni és ezért a munkanélküli segélyezés teljesen feleslegessé fog válni.

Miért nem csinálták ezt meg a nyáron, amikor lehetett, miért vártak vele a tél küszöbéig, amikor már közmunkát nem lehet csináltatni?

Nehány szó az „Ősi székely lakodalom"-hoz.

A „B. L." szeptember 10 iki számában a székely szőttesről, magassarku cipőről, bubifrizuráról egy cikk jelent meg a sepsiszentgyörgyi ősi székely lakodalom bemutatása alkalmával. A cikkiró ugy látszik valamiféle kultura mentőnek képzelte bele magát, mikor magassan a létra tetejéről próbálja egy fölényes gesztussal agyoncsapni azt a nagyszabásu, sulyos anyagi áldozatokkal, rengeteg fáradsággal, sok tanulmányok után életre hozott kultur megmozdulást, amit a csiki falvak népei mutattak be Sepsiszentgyörgyön. A cikk csak ugy hemzseg a dilettáns okvetetlenségtől. Kifogásolja a cikkiró és ugy látszik fáj neki a bubi frizura a csiki szőttes mellett. Engedelmet kérek, de mi köze ennek a két dolognak egymáshoz? Az a leány, aki a modern korral haladva, rövid hajat visel, ne vehesse fel a székely szőttest? Hát miért ne? Ugyan miért? Menjünk csak vissza egy kissé a történelem régebbi berkeibe, mikor az ős magyarok hosszu hajat, sőt copfot viseltek és nemzeti viseletben jártak és nézzük meg a malakat rövid hajjal: hát eseknek nem szabad mos már felvenniök a diszruhát azért, mert a hajuk egy pár centivel rövidebb lett? Nézzük meg a férfiak hajviseletét Vitéz Mihály korából vagy Stefancel-Mare idejéből, — nem lenne furcsa, ha a mai Maniuk, Madgearuk felbiggyesztenék a hosszu hajat és bocskort? És a rövid haju feticák ne vehetnék fel a nemzeti ruhájukat? Vagy a székely népviseletet viselő mai székelyek bocskorosan mennének a lakodalomba? Hosszu hajjal? A ruhaviselet s a hajviselet semmi néven nevezendő összefüggésben nincsenek egymással s az a székely leány, aki réjött arra, hogy a rövid haj viselete hygienikusabb és praktikusabb a régi hosszu hajviseletnél, most már arra legyen itélve, hogy ne vehesse fel az ő székely „gunyáját"? Ez olyan ostoba felfogás lenne, amilyent csak bornirt, hozzá nem értő és kákán bogot kereső agyvelő tudna elképzelni magának. Ezzel ugyan sem az ősi hagyományokat nem sértette meg, sem a cikk irónak a gusztusát!

És miért fáj az a bizonyos lakk cipő, meg a magas sarok, amikor a régieknek nem fájt a „mezitláb", a bocskor meg a csizma? Az idő halad s ennek haladásával a bocskorból is csizma s a csizmából is cipő lett anélkül, hogy a ruha változott volna. Ezért még nem fogták össze a paripát a marhával s a csizmát sem huzták az egyik lábra és a cipőt a másikra! Mikor ünnepre megy a székely, akkor nem hussa fel a hegymászó bocskorát s mikor a hegyek közé megy, nem öltöz parádés nemzeti viseletet! Aztán meg az a székely szoknya nem is olyan olcsó, ahogy azt a cikkiró fantaziája elképzelte, bizony annak az árából három selyem ruha is kitelne.

És végül senki sem akarta „megteremteni" a népviseletet, mert az megtermett magától és van annak már egy pár száz esztendeje s „visszaállitani" sem volt mussáj, mert az állott már régóta nélkülünk s a cikk irójának atyáskodó atyai protekciója nélkül is. Köszönjük szépen, de tanácsokkal elvagyunk látva in secula — seculorum!

— A másik dolog volna az „Erdélyi Lapok"-nak egy bájos szerkesztői üzenete. Ennek a lapnak a sepsiszentgyörgyi tudósitója átálmodta a sepsiszentgyörgyi székely estet a est a kultur megmozdulást elaludta. Ez nem volt baj, megszoktuk már, hogy a katholikus Csik ügyeit es a lap állandóan negligája s nem is vesszük komolyan! Van nekik fontosabb dolguk, mikor a Pelléket reklamirozzák heteken keresztül, az bizonyára fontosabb és kifizetőbb volt, mint egy népnek a kultur megmozdulása, — de hogy per „bálli tudósitásnak" pocskondirozza le est a nagyszabásu kulturtényt, ezt igazán köszönjük neki, legalább most már tisztában vagyunk vele, hogy mennyire a szivén fekszik a székely kultura s egy megyének nemes, önzetlen, önfeláldozó megmozdulása. *Figyelő.*

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

Befejeződött a kisantant konferencia. A sinaiai királyi kastély ünnepségekkel kapcsolatosan megtartott kisantant konferencia folyó év szeptember hó 27-én befejeződött. A záróülésen a román-szerb és csehszlovák külügyminiszterek kivül résztvettek Károly román és Sándor jugoszláv királyok, valamint Vaida miniszterelnök is. A konferencia munkáiról igen zárkozott jelentést adtak ki. Mindössze azt közölték a nyilvánossággal, hogy a konferencia jól végződött. Benes cseh külügyminiszter megjegyezte az ujságiróknak, hogy négy napon keresztül tanácskoztak azokról a sulyos kérdésekről, amelyek Európa jelenlegi helyzetével kapcsolatosak. Figyelemmel az eshetőségekre a konferencia elhatározásai nem közölhetők és nem szolgálhatnak részletekkel azokról a megoldási módozatokról, amelyeket az összes várható lehetőségekre megállapitott a kisantant konferenciája.

A sinaiai minisztertanácsot szeptember hó 27-én tartották meg. Ezen mindenki a belpolitikai válság kialakulását várta. Ehelyett teljes megértés keletkezett Vaida és Mihalache között. Mihalache kijelentette, hogy semmi nehézséget nem okoz a kormánynak, nem kivánja a hatalomtól való visszavonulását, de egyenesen nemzeti szükségességnek tartja a nemzeti parasztpártnak uralmon maradását.

Az orosz repülők október hó 26-án indulnak Franciaországba, hogy visszaadják a francia repülőraj látogatását.

A kisantant külügyminiszterek a sinaiai konferencia befejezése után Genfbe utaztak. Sándor jugoszláv király az eredeti programtól eltérően nem vett részt a marostordai udvari vadászaton, hanem a konferencia határozata szerint egyenesen Konstantinápolyba utazott, ahol Kemál török köztársasági elnökkel tárgyal a balkáni Locarno érdekében.

Moszkva a német ujságirók ellen. A szovjetkormány elhatározta, hogy két orosz ujságirónak Lipcsében történt letartóztatásáért valamennyi német ujságirót kiutasitja a szovjet területéről, egyidejüleg utasitották a Németországban tartózkodó orosz hirlapirókat, hogy haladéktalanul térjenek vissza Oroszországba.

A liberálisok helyzete a sinaiai ünnepségeken sokat javult. A király feltünő szivélyességgel fogadta a liberálispárt elnökét Ducát, akit Sándor király szintén kihallgatáson fogadott.

Maniut nem hivták meg Sinaiába a kastély ünnepségekre, amely tény feltünést keltett a belpolitikában.

Lupu kiáltványa. A román parlament közeledő megnyitása a politikai pártokat erőteljes tevékenységre készteti. A liberálisok után most Lupu pártja is kiáltványt intézett az ország népéhez. Követeli többek között az inflációt, a közpénzekből szerzett vagyonok elkonfiskálását, a konverziónak a városokra való kiterjesztését, adócsökkentést, az állami utazások megszüntetését.

Ujabb támadás Fiedler püspök ellen. Pop Ghita volt államtitkár ismét feleelevenitette a Fiedler szatmári püspök ellen hónapokkal ezelőtt elinditott vádjait, amelyek szerint Fiedler püspök a Szatmár környéki sváb falvakat elmagyarositja és irredentizmust csinál. Azt állitja, hogy az egész püspöki palota és papság ennek a célnak a szolgálatában áll. A kormányt sürgeti, hogy azonnal járjon el Fiedler ellen.

A vizumkényszert megszüntetik a kisantant államok a sinaiai konferencia gazdasági terve szerint. Igy Románia—Jugoszlávia és csehszlovákia egymás között vizum nélkül bocsátja területeire az utasokat.

Gyimesi vadvirágok a törvény előtt.

— Törvényszéki jelenet. —

— Berszán Virág!

— Jelen!

— Galaczi Virág!

— Jelen!

A törvényszéki szolga kiáltására két csángó ruhás fiatal leány lép be a tárgyaló terembe. Fejükön menyecskésre kötött sárga selyem kendő. Tulipánokkal dusan kivarrt fehér báránybőr bundikájuk alól vakitó fehér kendering kacérkodik és amint lépnek suhogva nyilik szét szőttes szük „fatá"-juk. Fekete félcipő és csines harisnya egésziti ki sajátságos öltözetüket.

— Tudják mivel vannak vádolva? — teszi fel fel elnök a kérdést.

— Biztosan a Bilibok Jani dolgában, — mondja Berszán Virág, a bátrabb.

— Astán, hogy történt a dolog? Beszélje el Berszán Virág. Maga Galaczi Virág addig menjen ki.

— Hát az ugy volt tekintetes törvénybiró ur, hogy Bilibok Jani járogatott hozzám. Azt mondotta, elvesz feleségül, de amikor a baj megesett, hallani sem akart rólam. Emiatt erősen bu ultam, kiválképpen azért, hogy fogom fe'nevelni a gyermeket. Egyik este találkoztam a kutnál Galaczi Virággal, Berszán Suba Jánoséval. Szóba került az én esetem. Az asszonyok szörnyen rossza'ták, hogy a Jani nem törődik velem. Azt mondotta a barátnőm Galaczi Virág: Tudod-e mit? Van-e pénzed? Nincs — feleltem. Hát tojás van-e otthon? — kérdezte. Mondottam, hogy az van. No, akkor szedj össze vagy hussat s vegyél a boltból marószódát, tedd bele egy üvegbe, öntsd le vizzel s ete, amikor jön Jani, öntsd a szeme közé — mondotta Galaczi Virág. Erősen elvoltam keseredve s ugy csináltam, ahogy Virág mondotta. Este Jani arcába öntöttem az üveg tartalmát. De nem akartam, hogy megvakuljon, csak azt akartam, vegyen el feleségül és legyen a gyermekemnek édesapja.

— Szóval belismeri a tettet. Jöjjön Galaczi Virág!

— Én sohasem mondottam, nagyságos törvényszék, hogy mit csináljon Virág! Tudta ő azt anélkül is.

Jönnek a tanuk. Mind asszonyok és nagy bőbeszédüen szemébe mondják Galaczi Virágnak, igen is ő tanitotta meg Berszán Virágot, hogy maróluggal öntse szembe Janit.

Az ügyész sulyos büntetést kér, a magánvád csatlakozik és kéri vádlottakat a költségekben és kártérítésben való elmarasztalásra is.

— Berszán Virág! Az ügyész ur kéri a sulyos megbüntetését. Maga mit kér?

— Azt, hogy ne büntessenek meg sulyosan, mert nekem a gyermekemet kell gondoznom a magam két kezemmunkája által.

— Hát maga Galaczi Virág?

— Engem ne tessék megbüntetni, én nem vagyok hibás, — pityereg a másodrendü vádlott.

A törvényszék visszavonul s kevés idő mulva kihirdeti az itéletet: Berszán Virág gyimesbükki lakóst előre megfontolt sulyos testisértés büncselekményéért tiz havi börtönre, Galaczi Virágot, ugyanerre való felbujtás miatt hat havi börtönre és az összes költségeknek közösen való megfizetésére itélte. A kártérítés tekintetében a magánvádlót polgári utra utasitja.

Vádlottak sürü sirás és zokogás között felebbeznek.

Oszlik a tárgyaló terem közönsége és a két csángó leány ellenséges szemeket vetve egymásra, lassan indul kifelé. Utánuk magas, jól megtermett csángó legény baktat. Amint kivezetik a folyóóra, botjával Berszán Virág felé kopog a kőkockákon.

— Ne sirj Virág, hátha még minden jóra fordul. Csak ne vette volna el a jó Isten mindkét szemem világát! De igy?

— Szegény gyermekem, szegény gyermekem, mi lesz veled — zokog fel hangosan a leány s irtózva fordul el a vak legénytől.

A hot pedig tovább kopog a kőkockákon s a két bünelkért vesztő fiatal élet szivére hull minden koppanása. (s. i.)

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei.

Kereskedők, iparosok, kereskedelmi és ipari vállalatok figyelmét felhivjuk a munkások, különösen pedig a kiskoru és női munkások foglalkoztatására vonatkozó törvényes rendelkezések szigoru betartására, mert sulyos büntetéseknek teszik ki magukat, ámhogás esetében.

Ugyanis az ellenőrzésre hivatott szervek megállapitották igen sok esetben, hogy az érdekeltek nem tartják be a fennálló és vonatkozó rendelkezéseket.

— A Banca Nationala devíza ellenőrző osztálya 48238—1933 sz. átiratával közölte azon rendelkezését, hogy a külföldre utazók utlevelcibe nemcsak a valuták és csekkek iratnak be, hanem az utas részére engedélyezett ordin de plata is. Ezek az ordin de platak a Banca Nationala által „A" formularon bocsáttatnak ki.

Megértendő, hogy a valutában való 3000 lejes minimum a már adott utasitások szerint nincs megengedve azon utasoknak, kik a román nemzeti bank valamelyes felhatalmazása birtokában vannak, hanem csak azoknak, kik ilyennel nem birnak.

KÖZGAZDASÁG.

Allategészségügy.

Sertesorbánc.

A sertésorbánc a fiatal sertések betegsége. A csordákban rendszerint nyáron, a meleg idő beáltával jelentkezik a süldők között és eltart egészen az ősz derekáig. A ragály irázt a fiatal, választott malacok és süldők, 16—18 hónapos korig, fogékonyak. Szopó malacok valamint az $1^1/_2$ évnél öregebb sertések nem betegszenek meg orbáncban.

A betegség tünetei a fertőzés sulyossága szerint változnak. Enyhébb esetben az állat étvágytalan, lázas, bélazorulása, esetleg hányingere van, járás közben szédeleg, ingadozik. Egy-két nap mulva a test különböző részein, a mellkason, a combok oldalain, a nyakon és a háton élesen határolt, kisebb vagy nagyobb terjedelmü vörös foltok jelentkeznek. A foltok a bőr fölé emelkednek, meleg tapintatuak; később közepük elhalványodik s szélük szederjes színüvé válik. Néha e piros foltok erősen megduzzadnak, sötétvörös színüek lesznek, feletlük a bőr — különösen a lapockák és a háti részen — elhal s a testről leválik. A fülek is megduzzadnak, forrók, szederjes színüek lesznek s később leszakadnak; hasonló módon a farok is leszakadhat.

Csikban a sertésorbánc sulyosabb változata tizedelgeti a sertesállományt. A fentebb leirt étvágytalansággal, piros foltokkal (csalánkiütés) járó, enyhe megbetegedés ritkán kerül állatorvosi észlelés alá. A nép titkolja a betegség fellépését. A kezdő betegeket nem különiti el az egészségesektől, hanem kicsapja a csordába. Az elhullásokat a pásztorral együtt elhallgatják, a hullákat patakokba, vizmosárokba dobják vagy a cigányoknak adják. A döglött disznónak soha sincs gazdája, csak a cigány a pártfogója.

A községi elő járóságok a költségvetés állategészségügyi rovatába soha sem vesznek fel egy banit sem az állategészség céljára. Azok a községek, melyek az apaállatokat maguk tartják fenn, irányitnak elé bizonyos összeget, de csak annyit, mennyi az apaállatok beszerzésére és fenntartására szükösen elég. Ez az összeg azonban állattenyésztést szolgál és nem állategészségügyet. Senki, de senki nem akarja belátni, nem akarja tudomásul venni, hogy az állattenyésztés alapja és jövedelme az állatok egészségének a tudáson alapuló, helyes szakszerü kezelésétől függ.

A sertésorbánc sulyosabb eseteiben az állatok hirtelen lesznek rosszul. Félbe hagyják az evést, abba hagyják a mozgást és bágyadtan, fáradtan, tompultan fekszenek az ólban. Szivesen bujnak a szalmába, keritések vagy épületek hüvös árnyékába. A megfogás elől nem menekülnek, legfeljebb gyengén visitó, nyöszörgő hangon tiltakoznak. A betegek teljesen étvágytalanok, semmit sem esznek, némelyiknél hányinger jelentkezik. A bélsárürités kezdetben késedelmes, nehézkes, majd egészen higan folyó, büzös lesz. A betegség második napján, rendesen azonban az elhullás előtt a has alján, a combok belső oldalain, esetleg a nyakon és a füleken a bőr megpirosodik, — orbáncos bőrpir. — Később ez a bőrpirosság elszederjesedik. A nép farkastályognak nevezi ezt az elváltozást is. Harmadik-negyedik napra a beteg járása teljesen ingadozó lesz, a test hátsó része legyengül s a hőmérséklet rohamos leesése mellett az elhullás bekövetkezik.

A sertésorbáncnak ilyen sulyos esetei rendesen elhulással végződnek.

Hogyan védekezhetünk leghatásosabban az orbáncos megbetegedések ellen?

Épitsünk világos, száraz, tiszta, elég tágas sertésólakat. Hagyjunk fel a levegőnélküli, sötét, piszkos, szük sertésodukkal. Itt, Csikban, hol annyi féle épitőanyag és terület is elég áll rendelkezésre, oly szük, piszokfogó odukat épitenek, hogy a sertéseket csaknem erőszakkal kell bedugni és kihuzni.

Egy rendes testnagyságu anyakocának legalább 4 m² terület kell az ellés idejére. A malacoknak még külön kifutóra is kell számitani, ha azt akarjuk, hogy egészségesen és jól fejlődjenek.

Ha megbetegedések fordultak elő, a betegektől azonnal el kell uj, tiszta helyre különiteni az egészségeseket. Az ólakat alaposan ki kell tisztitani, maróluggal lemosni és mészoldattal lemeszelni, kezdve a felső boltozaton (menyezet), haladva le az oldalfalakon kivül, belül, utoljára hagyva a padlózatot. A korhadt padlózat helyébe ujat kell tenni. A betegek válladékát, ürülékét, trágyáját meg kell semmisiteni. Az udvaron, a kertekben stb. helyeken azokat a területeket is fel kell tisztitani és fertőtleniteni mészoldattal, ahol betegek tartózkodtak hevertek. Hasonlóan kell fertőtleniteni a legelők befertőzött szennyes részeit is. Erre a célra akár a községi, akár a közbirtokossági költségvetésben fedezet kell, hogy legyen. A legelőkön a deleltető helyeken és más területeken azokat az álló, szennyes vizeket, tócsákat melyekben beteg sertések hevertek, hüsöltek, le kell csapolni, ki kell száritani s az iszapokat meg kell semmisiteni. Ha nem végezünk igazságos tisztogatást és fertőtlenitést, a betegség nyári időben, évről-évre kiujul.

A hullákat a disztereken mélyre ásott gödrökben kell elföldelni. A belső tégek területein elásott hullákat a kutyák kikaparják s széthurcolják a határba. Az egerek, patkányok a hullarészeket és egyéb fertőzött hulladékokat felfalják és igy a betegséget széthordják, járványossá teszik, mert a disznók szeretettel essik meg az egereket patkányokat, s ez által fertőzik önmagukat.

A vásárokon és idegen községekből vásárolt sertéseket 8 napig nem szabad sem otthon az egészségesek közé, sem a csordába legelőre eresztení, hanem elkülönitve kell tartani. Erről a községi tanács szabályrendelettel intézkedhetik.

Miért kell az idegentől hozott sertéseket 8 napig elkülönitve megfigyelés alá helyezni?

A sertések ragályos betegségeinek leghosszabb, leppangási ideje 8 nap. Ha 8 nap alatt a sertés nem betegszik meg, akkor a vétel idejében az állat mindenféle fertőzestől mentes volt, tehát semmiféle ragályos betegséget nem visz be magával az uj tartózkodási helyére.

További védekezés, hogy a választott malacokat és süldőket igyekezzünk minél előbb beoltani a betegség ellen, különösen tavasszal akkor, mikor a betegség még sehol sem jelentkezett. Ezt az oltást védőoltásnak nevezzük és nem oly drága, nem oly költséges, mint a gyógyitó oltás. A védőoltás hatása biztos, a gyógyitó oltás eredménye kétes; biztossá terni igen költséges.

Védőoltással ugy a malac, mint a süldő hármas oltást kap és pedig két oltást egyszerre s a harmadikat 12—14 nap mulva. A hármas oltás együttes oltóanyaga ára 14—15 lej, a gyógyitó (szérum) oltás adagja 20—30 leitől feljebb, az állat testsulya és a betegség foka szerint.

A hármas oltás harmadik adagját (2—3 lej) minden évben legalább egyszer, esetleg kétszer ha megismételjük a tenyésztésre tartott, idősebb sertéseknél, ugy a sertésvésznek nevezett ragályos betegségnek is elejét vehetjük. Ezt a megismétlést csak azokon az állatokon eszközölhetjük, melyek fiatal korukban a hármas oltásban szabályszerűen részesültek.

A fenti árakhoz még hozzá jő az állatorvosi dij s az oltáshoz felhasznált fertőtlenitő szerek ára. — Az állatorvosok dija soha sem szegényitett meg senkit.

A hármas oltást csak akkor szabad alkalmazni, ha az állományban — csordázott sertéseknél a csordában — még egyetlen egy megbetegedés, vagy elhullás sem történt.

Ezért legjobb tavasszal a csordák kihajtása előtt elvégeztetni a fiatal sertések, süldők és választott malacok beoltását orbánc ellen. Egészséges állományban, vészmentes vidéken az oltást nyáron is lehet végezni az oltatlanul maradt állatokon.

Minden gazdának jelszava legyen, hogy „a sertéstenyésztés csak akkor jövedelmező, ha a gazda gondoskodik a sertések egészségéről és a község elegendő számu, jól gondozott, tiszta fajta kanokról".

Baka János,
járási főállatorvos.

Káposztás-kádak, fenyő- és cserfa anyagból készültek, eladók. Cim a kiadóhivatalban.

A hátralékos nyugdijasok adóbónjai

tárgyában a pénzügyminiszterium által felállitott Törlesztési Pénztártól a pénzügyigazgatósághoz 1687—1933 sz., szeptember hó 19-iki keltezéssel a következő utasitás érkezett:

Pénzügyigazgató ur!

Értesitjük, hogy folyó év szeptember hó 20., szerdától kezdődőleg a nyugdijasok hátralékos követeléseinek adóbónokkali likvidálás iránt beadott kéréseiket el fogja fogadni, mely követelések 1932 év előtti keletüek és csakis ki nem fizetett nyugdij bónokban foglaltatnak, — az állami adósságok likvidálására vonatkozó, a Monitorul Oficial 1933 április hó 8-án megjelent 83 számában közzétett törvény értelmében.

Az egyéni kérések ezen pénztár által kibocsájtott egyforma kérés mintára fognak kiállittatni és pedig egyetlen példányban minden nyugdijas által külön-külön. Azok a pénzügyigazgatósághoz fognak beadatni.

A több nyugdijas által aláirt kérések nem fogadtatnak el.

Elfogadandók azonban azon nyugdijasok kérései is, kik jelenleg illetményeiket rendesen kapják az illető pénzügyigazgatóságtól és kiknek hátralékos követelésük más pénzügyigazgatóság irataiban nyilván van tartva, azonban kitüntetendő minden nyugdijas részéről, hogy mely pénzügyigazgatóság bocsájtotta ki hátralékos nyugdijáról a bónokat és melynek irataiban szerepelt addig.

Azon nyugdijasok kérései, kik a pénzügyigazgatóságnál be vannak jegyezve, beiktatandók és minden hó végén egy kimutatás állitandó össze azon hónapban beadott kérésekről, melyek ők és a nyugdijosztály főnöke által verifikálva lettek és jónak találtattak.

Ugyszintén verifikálandók és bevezetendők a fent emlitett kimutatásba azon kérések is, melyek a körletébe tartozó adóhivatalok által terjesztetnek be.

A hátralékos nyugdijakról ezen kimutatás három példányban állitandó ki, melyből kettő ezen pénztárhoz terjesztendő be, mig a harmadik a pénzügyigazgatóságnál fog őriztetni a hozzá tartozó kéréssel és nyugdij bónokkal együtt. A kimutatások az ezen pénztár által idejében megküldendő külön nyomtatványokra lesznek kiállitva.

Azon nyugdijasok kérései, kik időközben lakhelyüket megváltoztatták és kiknek nyugdij jogosultságuk kimutatásában szerepel külön összpontositandók pénzügyigazgatóságok szerint, melyektől bekérendők előbb az ezen nyugdijasok hátralékos követeléseinek igazolása.

Csakis ezen igazolások vétele után állitandó ki ezen igényekre is a kimutatás, melyek aztán a fenti módon és idő alatt a törlesztési pénztárhoz beterjesztendők.

Ezen, az ön által személyesen felülvizsgált kimutatások alapján a törlesztési pénztár kibocsátja a szükséges adó bónokat és a beterjesztett kimutatás szerint likvidálás végett megküldi.

A likvidálási eljárások megkönnyitése céljából és nehogy az I. O. V. nyugdijasok az utra maradjanak, a vezetése alatt álló adóhivataloknak utasitást fog adni, hogy az ezen nyugdijasok kérését egyenesen és a jelen rendelet feltételei szerint fogadják el.

Az adóhivatalokhoz beadott kérések az illető pénzügyigazgatósághoz be fognak terjesztetni.

Ami a nyugdijbónokat adóbónokkali likvidálását illeti, erre nézve az utasitásokat ezen pénztártól idejében meg fogják kapni.

Felhivjuk a figyelmét arra, hogy miután a nyugdij bónok likvidálására kiadott adóbónok kibocsájtása a beterjesztett kimutatások alapján történik, a közölt összegek helyességéért személyesen felelős és a tételek esetleges hibái és téves adatok ugy a pénzügyigazgató, mint a nyugdij osztály főnökének azonnali büntetését vonja maga után.

Ugyszintén a legszigorubb büntetés fogja érni azon pénzügyigazgatókat, kik nem fogják megérteni, hogy a bónok likvidálása a legteljesebb résszrehajlóság nélkül bonyolitandó le.

Azért intézkedni kell, hogy a nyugdijasok igényénél verifikálása és a minden hó végén összeállitandó kimutatások a kérések iktatásának legnagyobb rendjében történjenek.

A törlési pénztár által kibocsájtandó adóbónok, az illetőknek szintén a pénzügyigazgatóság által osztandók ki, a majd idejében megküldendő utasitások szerint.

Egyben értesitjük, hogy egyelőre csak a hátralékos nyugdij bónok likvidáltatnak, mig a más cimü hátralékos nyugdijak likvidálása későbbi határozat tárgyát fogja képezni.

Intézkedni fog, hogy az ezen rendeletben foglalt utasitások az érdekelteknek a lehető legszélesebb körü hirdetésben tudomásukra hozassék.

Pénzügyminiszter: V. Madgearu (se)

A Törlesztési Pénztár ig: Dr. Nicolae N. Leon.

SPORT.

A szeptember hó 24-én megtartott házi tenniszversenyen a helyi tisztikar által kitüzött serleget ujból Veress Bella, a férfi egyes diját pedig Gárdos Pál nyerték el.

Vasárnap, október hó 1-én Gyergyó közismerten elsőrangu tenisz csapatát látja vendégül a C. S. C. amely mérkőzésre felhivjuk a közönség figyelmét.

Csikszeredában, Stefan-cel-Mare ucca 22. szám alatt, emeleten, 2 szoba, 1 konyha, október hó 1-től kiadó.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Harmadikrendiek, Szent Ferenc tisztelők figyelmébe.** Október a Boldogságos Szüz Mária mellett Szent Ferenc hónapja is. Ezt lehetőségig dokumentálni akarván, a csikszomlyói kegytemplom istentisztelet sorrendjéből erre vonatkozólag a következőket hozzuk az érdekeltek és érdeklődők szives tudomására:

1. Október 3-án, kedden este, vecsernye előtt lesz Szent Ferenc halálának emlékezete, az u. n. „Transitus" Szent Ferenc oltáránál. A harmadikrendieket, ugy a somlyólakat, mint a szeredaiakat kérem $^{1}/_{2}$7-re pontosan és mind megjelenni s a folyósón gyülekezni bevonulásra.

2. Október 4-én, szerdán Szent Ferenc ünnepén 10 órakor szentbeszédet tart Biró Ferenc, csikszeredai esperes-plebános, ünnepélyes szentmisét mond Bálint Lajos prepost-főesperes. Mise után következik az uj harmadikrendi testvérek bevonulása a templomba s beöltöztetése a főoltárnál, melynél ugy a somlyói mint szeredai rendi község teljes számban asszistál. Beöltözés után általános feloldozásban részesül minden jelenlevő terciárius.

3. Október hónapnak mind az öt vasárnapján 1—8—15—22—29-én Szent Ferenccel és a Harmadik Renddel kapcsolatos szentbeszédek lesznek, a rendes időben, mise előtt, 10 órakor. Ezekre a terciáriusok s a III. rend iránt érdeklődők figyelmét felhivjuk, valamint azokét is, akik e Rendről tájékozatlanok vagy éppen kicsinylő eg gondolkoznak.

P. Fidel, rendi igazgató.

— **Orvossá avatás Budapesten.** Néhai Kovács Gyárfás dr. ügyvédnek öccsét, Erőss Sándor orvosnövendéket folyó évi szeptember hó 28-án az orvosi egyetemen felavatták az orvostudományok doktorává. Szerény körülmények között, kitartó szorgalma, ambiciója segitette a célhoz, a megélhetéshez.

— **Gyárfas Elemér és Sulyok István beszámoló körutja a csiki kösségekben.** Gyárfás Elemér csikmegyei szenátor és Sulyok István képviselő szeptember hó 24-én megkezdték csikmegyei körutjukat. Felkeresik a magyar képviselők lehetőség szerint a községeinket, hogy a választókkal személyes érintkezést létesitsenek. Meghallgatják a panaszokat, a sérelmeket, amelyek különben sem ismeretlenek előttük. Különösen Gyárfas Elemér, akinek rendkivüli nagy munkaköre közismert s akinek figyelmét nem kerüli el egyetlen egy csiki vonatkozásu sérelem se, bámulatos munkabirással tud időt szakitani arra, hogy végigjárja a vármegyét, vigaszt és megnyugvást öntsön a sulyos gazdasági nehézségekbe belefásult lelkekbe. Nem különben tiszteletreméltó Sulyok István ragaszkodása e vármegye lakosságához, aki rendkivüli sulyos betegsége dacára is odaadással teljesiti a magyar képviselő nehéz feladatát. — Gyárfás Elemér mult vasárnap Szentkirály és Szentimre községekben tartotta meg a parlamenti munkájukról beszámolóját. Utjára Dr. Kováts Károly ügyvéd kisérte el. Sulyok István Csikszentmiklós és Borzsova községekben hallgatta meg a lakósság panaszait. Utján Dr. Erőss Péter kisérte. A képviselők tovább folytatják körutjukat és igyekszni fognak eljutni mindenfelé, amennyiben nagy és széleskörü elfoglaltságuk megengedik.

= *Templomi hangverseny. Október 8-án, Csiksomlyón az orgona javára Nagy István okl. zenetanár, Vákár Iluka urleány, Dr. Boga Lajos, Lőrincz Géza és Boga László urak közreműködésével templomi hangversenyt rendez. Részletesebb műsort következő számunkban adunk.*

— **Méhészeti és gyümölcsészeti tanfolyam Csikszentmartonban.** A Csikvármegyei Mezőgazdasági Kamara október hó 9-től 19-ig méhészeti és gyümölcsészeti tanfolyamot rendez, melynek előadójául Blénessy Károlyt, az országosan előnyösen ismert szaktekintélyt bista meg.

Lapunk utján is felhivjuk az érdeklődőket, hogy ezen hézagpótló tanfolyamon résztvenni szándékozók haladéktalanul jelentkezzenek vagy a Csikvármegyei Mezőgazdasági Kamara hivatalos helyiségében, vagy az előadónál Csikszentdomokoson. A tanfolyamon férfiak és nők egyaránt részt vehetnek. A jelentkezés akár személyesen, akár irásban tehető meg.

A tanfolyamon való részvétel teljesen dijtalan, melynek sikeres elvégzéséről a hallgatók bizonyitványt nyernek.

— **Az Országos Fatermelő R.-T. és a Lomási Erdőipar szállitanak Franciaországba.** A francia kormány ezer vagon fűrészáru bevitelét engedélyezte Romániából, a kereskedelmi egyezményben megállapitott kvótán felül. A kompenzációs alapon történt engedélyezés azoknak a repülőgépek árának fedezetül szolgál, amelyeket Románia rendelt a francia repülő gyáraknál. A kontingensen felüli fűrészárut a francia érdekeltség a Brassóban székelő OFA-tól és a Lomási Erdőipartól rendelte meg és pedig az Ofa-tól 800 vagon épitőárut, a Lomásitól 200 vagon keményfa anyagot.

— **Blidaru rendőrkomisszárt elcsapták állásából.** Emlékezetes, hogy Blidaru gyergyószentmiklósi rendőrkomisszár a nyár folyamán félholtra vert a rendőrségen egy szabadságos katonát. A hatóságok azonnal a legerélyesebb vizsgálatot inditották meg a hatalommal sulyosan visszaélt Blidaru ellen. A vizsgálat eredményeként elégtételszerüen közöljük, hogy példaszerü büntetését elnyerte a verekedő rendőrkomisszár, amennyiben a rendőrség kötelékéből elcsapták. Megnyugtató ezen intézkedés s azt az egész vármegye közönsége elégtételszerüen veszi tudomásul. Hisszük, hogy a példa egész közéletünkre javitó hatással lesz.

— **A C. S. C. tea-estet október hó 8-ikára elhalasztják.** A helybeli sportegyesület szeptember hó 30-ikára hirdetett tea-estélyét, a csikszeredai polgári és tiszti kaszinó szeptember hó 30-iki ünnepélyes megnyitása miatt, folyó évi október hó 8-ikára elhalasztották.

— **A törvényen.** Balla Péterné gyergyóujfalvi idősebb asszony a mult év őszén ellentétbe került a törvénnyel. A csendőrség pálinkafőzésen érte. Igy került az öreg Balla Péterné a törvény elé. Illetve csak került volna, de a folyó év márciusában kitüzött tárgyalási napon éppen tifusz betegségben feküdt. Nem tudott megjelenni a tárgyaláson. Összeült hát otthon a családi tanács. Mi tévők legyenek. A tárgyalás, tárgyalás, arról nem lehet almaradni. Kiütötték, hogy a tárgyaláson megjelenik Ballánénak 30 éves menye. Ugy is volt. A menyecske annak rendje módja szerint a törvény elé állott, mint Balla Péterné. A kor különbség akkor elkerülte a törvényszék figyelmét és a fiatal menyecske ügyesen eljátszotta az anyósa bünét. Vállalt mindent. A törvényszék el is itélte 1 hónapra. Közben, amikor a büntetés letöltésére került a sor, kiderült, hogy a fiatal menyecske még sem lehet Balla Péterné, akiről a személyi adatok hatvan egy pár esztendőt jegyeznek fel. Igy került az eset ismét törvényszék elé, most már két vádlottal. Balla Péterné pálinka főzés és a menye a hatóság kijátszása miatt. A tárgyalás során előadták, hogy a fiatal menyecske azért jelent meg annak idején anyósa nevében, mert az tifuszban feküdt. Ők pedig féltek a távol maradás miatti büntetéstől. Más megoldást nem tudtak találni, mint azt, hogy bejön tárgyalásra a menye. Asszony ez is, az is. A büntetést pedig letölti az, amelyik közülük életben marad. A törvényszék megértette a jóakaratu és éppen a törvény tiszteletéből fakadó furcsa helyzetet s a menyecske ellen a vádat elejtette. A pálinka főzés miatti 1 hónapot pedig mégis szegény Balla Péterné fogja letölteni, aki közben meggyógyult a tifusz betegségéből.

— **Szent Mihály-napi országosvásár Csikszeredában.** Az állatvásár szeptember hó 26. és 27-én tartatott meg. A felhajtás állatokban kevesebb volt mint máskor, ami a gazdasági munka összetorlódásának tudható be. Eladatott összesen 161 darab ökör. I-ső osztályu ökör nem adatott el, mert vevő nem volt arra.

II-od osztályu ökör párja 6.000—10.000 lej.
III-od „ „ „ 4.000— 6.000 lej.
Eladatott összesen 133 drb tehén.

I-ső osztályu tehén csupán 3 drb volt, melynek az ára 7.000 és 8.000 lej között váltakozott.

II-od osztályu tehén drb-kint 4.000—6.000 lej.
III-ad osztályu tehén drb-kint 2.000—4.000 lej.
Eladatott összesen 30 drb ló.
I-ső osztályu ló nem volt felhajtva.
II-od osztályu ló párja 6.000—10.000 lej.
III-ad osztályu ló párja 4.000— 6.000 lej.

A Gyergyószentmiklóson és Csikszépvizen legutóbb lezajlott állatvásárok szép eredménye Csikszeredában elmaradt. A kirakó áruvásár a szép időben azonban eléggé forgalmas volt.

— **Rövid hirek a megyéből.** Adám Mária (Kalányos) kászonjakabfalvi lakósnál a csendőrség két lopott csikót talált. A csikókat Majlát Károly csernátoni cigány lopta és Jakabfalván helyezte el. A megkárositott gazdák ismeretlenek.

— Bálint Ferenc csikszenttamási gazdát a törvényszék tiltott pálinka főzésért 15 napi elzárásra itélte.

— Abos Ferenc dánfalvi lakós feljelentést tett a csendőrségen, hogy a szénáját ellopták. A vizsgálat megállapitotta, hogy Dobandi Aron és Süket István madarasi lakósok vitték el a szénát.

— Szabó Antal csikszentdomokosi legény Vasláb községben megbicskázta György István tekerőpataki legényt.

— Rostás Anna vadházasságban élő társával Fodor Józseffel betörtek Ferenc János tusnádi lakóshoz, akitől 3500 lejt és sok ruhanemüt loptak. A csendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— Daradics Zoltán bukaresti zöldségkereskedőtől a csikszeredai piacon elloptak 1500 lejt.

— Antal Agoston tekerőpataki lakós költözködés közben elvesztett egy csomag ruhanemüt. A károsodását kidoboltatta s ennek dacára sem jelentkezett a megtaláló. Napok mulva kiderült, hogy az elvesztett ruhanemüket Fülöp Sándor találta meg, aki bár hallotta a dobolást, még sem adta vissza a talált holmikat. Fülöp ellen az eljárás megindult.

— **Az országosvásár** alkalmával mindössze egy pár kisebb lopás történt. A helybeli rendőrség körültekintő ovatosságának köszönhető, amely már vásár előtt nyolc zsebmetszésre gyanus egyént őrizetbe vett a vásár idejére. Igy csupán Gáspár Mári gidófalvi cigány asszonynak sikerült Moldován György szászrégeni kereskedőtől egy pár cipőt ellopnia, azt is a rendőrség azonnal lefülelte.

— **A Gheorghisták zászlóbontása Csikban.** A Bratianu Gheorghe-féle liberális párt csikmegyei szervezet elnökéül Arteseanu Mihail bukaresti ügyvédet nevezték ki. Az uj elnök közelebbről szervező körutra indul a vármegye területén.

— **Minden ok nélkül bicskázott.** Márton Jenő szentimrei legény a tavasz folyamán minden igaz ok nélkül Zsögöd között megszurta Koncsag Ferenc zsögödi öreg gazdát. Nem is ismerte, életében soha nem is látta az öreg embert es a vérszomjas állat, csak ugy passzióból, amikor meglátta, résszeg fejjel bicskát rántott és az öreg emberbe döfte. A csikszeredai törvényszék szeptember 29-én tárgyalta az ügyet és Márton Jenőt 6 hónapi börtönre itélte.

— Éhségsztrájkba kezdett a tölgyesi gyilkossági kísérlet miatt elítélt soffőr. Megirtuk, hogy a helyi törvényszék Péter István brassói soffőrt, aki különváltan élő felesége ellen Tölgyesen merényletet követett el 3 évre ítélte. Az ítéletet szeptember hó 1-én hirdette ki a törvényszék és Péter István azóta éhségsztrájkot kezdett. Péter Istvánt most beszállitották a helybeli kórházba.

— Véres verekedés a Tele koromában. A szeptember 29-iki vásár alkalmával a csikszeredai Tele koromában ittak Csóti Béla, Bodó Dávid szentmártoni, Szabó Sándor és Szakács Menyhért csikszentimrei legények. Kösben összeverekedtek, kikerültek az utcára, ahol a társaság tagjai közül valamelyik Szakács Menyhértet hátba szurta. A szerencsétlen legényt azonnal beszállitották a helybeli kórházba.

— Törvényszéki hirek. Péterffi József udvarhelyi soffőr a tavaszon autójával elütötte Szárhegyen Farkas István, Karolin nevü 14 éves leányát, aki a sérülés következtében félszeg maradt. A törvényszék most tárgyalta az esetet. Elrendelte a bizonyitási eljárást, miután a soffőr azt állitja, hogy a leányka szaladt a gépének és ő semmi körülmények között nem akadályozhatta meg a szerencsétlenséget.

— Ifj. és id. Gál Márton gyergyóalfalvi lakósok állottak a törvényszék előtt. Sulyosan megverték és kaszával megsebesitették Bicsak Márton szomszédjukat, akiről azt állitották, hogy elkaszálta a földjüket. Id. és ifj. Gál Mártont 10-10 napi elzárásra itélte a törvényszék.

— Román Ferenc és Barna Péter lopásért 1-1 hónapi foghászt kaptak.

— Agyonlőtte az árverezető ügyvédet. Schira Miklós tönkrement temesvári vállalkozó a multhéten végső kétségbeesésében agyonlőtte dr. Steiner Béla ügyvédet, aki butorai elárverezése végett megjelent szegényes pince lakásában.

— Olcsón eladó ház, Kórház-uccában 15. 3—3

— Megkezdődtek az iskolai birságolások. A csiksomlyói állami iskola igazgatója már elkészitette a tanév első birságolási listáját. 28 tanulót büntetett meg egyenkint 100 lejes birsággal. A legtöbbje ezeknek olyan gyermek, aki felekezeti iskolába jár, azonban végleges beirásuk vagy a tanfelügyelőnél vagy a miniszternél jogorvoslat alatt áll.

— Nyolc hónapi börtön, mert fejszével támadt a végrehajtora. Molnár János gyimesközéploki gazdánál adósság miatt Mihalache csikszeredai bir. végrehajtó a tavasz folyamán foglalást akart eszközölni. Molnár a foglalást fejszével akarta megakadályozni. A törvényszék szeptember 29-én tárgyalta Molnár ügyét, akit hatóság elleni erőszak miatt 8 hónapi börtönre itélt.

A minőségi termelés.

Irta és az 1933 évi augusztus hó 26-án Sepsiszentgyörgyön tartott méhészeti vándorgyülésen előadta: Blénessy Károly az E. M. E. ig. választmányi és tiszteletbeli tagja.

Kedves Méhésztársak!

Nehéz feladatot vállaltam magamra akkor, amikor elhatároztam, hogy a méz minőségi termeléséről tartok előadást, hiszen valamint nincs méhész, kinek méze ne a legkifogástalanabb, sőt tisztább, izletesebb, zamatosabb ne lenne bármelyikénél, azonképpen a nagyközönség sincs tisztában a méz értékével, tápláló erejével, gyógyító hatásával.

Az emberek nagyobb százalékának méz, méz az teljesen mindegy s ha mégis nem akar analfabétának látszani, hát megkülönbözteti olyanformán, ez világosabb, amaz sötétebb, vagy higabb, sürübb s pont. — Az egyik azért nem tartja tiszta méznek a felkinált árut; mert becukrosodva csaknem hófehér, a másik kételkedik valódiságában; mert szerinte szüret után egy hónap mulva nem szabad folyékony lennie s nem tudván, hogy a méz szine és illata a virágok kelyhében elrejtett festő anyagtól és illó olajoktól származik, sötétnek találja azt. Az amugy is összekuszált káoszt még fokozandó, maguk a méhészek is nagyobb propagandát tejtenek ki a világosabb mézek érdekében, ami tulajdonképpen az akácméz hatalmas nagy reklámjának tudható be, pedig annál nagyobb értékkel bir a havasi vegyes virág, ami gyakran csaknem pirosba átmenő. — Nem lehet célom az egyes méztipusok ismertetése, de a józan észre való hivatkozással kérdem, ha a cukrász tudomány az önmagukban is kitünő tej, vaj, liszt, tojás, cukor, csokoládé, stb. összekeverésével egy igen finom tápláló anyagot állit elő, vajjon nem zamatosabb csemege-e az, amelyet a méhek csodás, misztikus laboratoriumukban a különböző virágok kelyhében elrejtett s különböző értékeket képviselő nektárimokból kevernek össze, mint az, amelyet egyetlen növényből termelnek ki? Nem igazodhatsz el szegény méhész ember a különböző kivánságok között, mert mig az egyik különbséget tenni nem akar a te szüzi tisztaságu, illatos, zamatos, aromás, draga kincsed s a méhgyilkos kotyvaléka között, addig a másikról nem vagy tisztában, hogy milyen módon nyerheted meg magas tetszését.

Engedjétek meg kedves méhésztársak, hogy igazat adjak azon sokaknak, kik ugy gondolkoznak, méz, méz mindegy az nekem; mert mig a méhészeteket szemlélő laikus közönség látja, hogy tisztátalan megfeketedett, visszmolyok által össze-vissza turkált, sőt egérrágott, kimustrálásra régen megérett lépek helyeztetnek fel a mézkamrákba, sőt az ilyen lépesmézeket még a piacra is viszik, addig méz és méz között különbség nem tehető. — Kérdem jogosan vannak-e bizalmatlanok, kétkedők, kik soha meg nem kóstolták a mézet, vagy undorodva végérvényesen lemondottak a mézfogyasztásról, ha hasonló kép tárul szemünk elé, melynek egy izben régen magam is szemlélője voltam.

A halálra itélt méhcsalád augusztus hóban a gyilkos kén áldozata lett. A deszkaköpüt behozták s lehelyezték a konyha padlására. Az összeszegezett ócska faalkotmánynak fejszével való szétbontásánál bizony folyt a méz, mely gondolkozás nélkül föl lett a padlóról szedve, hiszen idővel ugy is megtisztul az. A kimetélt fiasitással, virágporral vegyes lépdarabok teknőbe lettek helyezve s lefedelezés céljából a kétes tisztaságu mindenes cseléd gondjaira bizva. A ládára telemelt pergető hajtásával az öreg szolga, János bá' bizatott meg, ki hivásra elődöcögött az istálóból s azonmód pipara gyujtva, kényelmesen helyet foglalt az aparátus mellett s időnként megbiztatva rosszul szuszogó pipáját, egykedvüen folytatta a verklizést. Különösebb epizódok nélkül ért véget a mézszüret, ha csak nem említésre méltó, hogy a családtagok néha-néha megtekintették a munkát, bebe taltak egy-egy darabkát s megrágott viaszmaradékot visszaköpték a teknőbe s hogy nem az ő mesterségét folytató János bá' se legyen elégedetlen, időnként kedveskedve bedugtak az ő szájába is egy-egy talatot. Szüret végeztével a kártyázó társaság tagjai is meg lettek kinálva kukacoktól megtisztitott friss mézzel. Ha akkor ettem volna belőle, tán ma sem kóstolnám meg, pedig a töldkerekség legnemesebb terményét, a mézet nagyon szeretem s talán kizárólagosan neki köszönhetem, hogy bár az orosz hadifogságból, mint invalidus kerültem haza, gyenge szervezetem dacára is még képesnek éreztem magam a munkára s gyermekkorában vézna, — testnevelési főiskolát végzett fiam ma valóságosan izomember. de az is igaz, hogy kizárólagosan az ő részére évente egy métermázsa mézet rezelválni kell. Ezzel kapcsolatosan legyen szabad megemlitenem azt is, hogy a mult évben Marostőn nyaraló uritársaság egyik tagja éppen pergetéskor tisztelt meg látogatásával s mézet vive magával haza, a kérdésre: miért vásárolt tőlem 35 lejért, mikor közelebb 25-ért is kaphatott volna, önelégelten válaszolta; csakhogy én láttam, hogyan dolgoznak ott a mézzel. Nevezett ur, ki magasrangu vasuti tisztviselő Bukurestiben, azóta is állandó vevőm s a vasutasok révén szerzi be tőlem a mézszükségletét.

Szükségesnek tartottam elmondani ezeket, hogy belássátok, miszerint igenis kell beszélni a minőségi termelésről, ha azt akarjuk, hogy mézünk a termelő nyakán ne maradjon, vagy potom áron ne kénytelenittessünk a mézkezeléssel hadilábon álló kereskedelemre bizni az értékesitést. Szükséges komolyan foglalkozni a dologgal, különösen azoknak, akiknek a méhészkedés nem pepecselő gondüző foglalkozás, hanem kimondott kenyérkereset. Ilyenek pedig a megváltozott politikai és gazdasági viszonyok miatt bizony többen vagyunk s ha szorgalmas munkánkkal mezitláb didergő rongyos gyermekeinket felruházni, az éhséget csilapitani, a siró, zokogó ajkakat elnémitani, a könnyeket letörülni nem tudjuk, akkor bár erdő-mező pompázhat a virágok tömegétől s legnemesebb terményünk, az isteni nektár kihasználatlanul veszhet el a semmiségbe, kénytelenittetünk megvá ni kedves munkásainktól s valami olyan elhelyezkedést keresni, ahol biztositva gondoljuk a bár keserü, de mégis mindennapi kenyeret.

A szakkönyvek tulnyomó részében az áll a szüzlépeket pergetni nem lehet, mert össze szakadoznak. A költőtérben hosszas használat után a lép megbarnul, később megfeketedik s az állandóan hátrahagyott báb-burok miatt a cellák annyira összeszükülnek, hogy a fiasitás céljára alkalmatlanokká válnak. Az ilyen lépek azonban nagyon jó szolgálatot tesznek a mézkamrában, kimondott előnyük lévén, hogy jól birják a pergetést s a leggyorsabb hajtás dacára sem szakadoznak el. Az ilyen tanácsok nem hasznosak s inkább kárt okoznak a méhész társadalomnak. Akadnak olyan beképzelt nagyképü szakirók, akik méhet talán alig láttak, de nem átalják kijelenteni, miszerint a méhcsalád a mézkamrában egyáltalán nem épit s ha mégis kénytelenitettük ott is épittetni, föltétlenül szükséges két fiasitásos lép közé helyezni az épitendő műlépet s ott huzattatni ki azok falát. Nem akarom drasztikus módon butasággal vádolni az ilyen szakirodalmat, de kénytelen vagyok meggyőződéssel vallani, hogy szörnyü hamis állitás, mert igenis épit a méhcsalád bárbol, ha a természeti viszonyok adva vannak, ha nem is olyan gyorsan, mint a költő fészekben.

A kaptárkonstruktorok általában egyforma mérettel rendezik be a költőfészket és a mézkamrát arra való hivatkozással, hogy a költőfészek és a mézkamra kere eit kölcsönösen felcserélni lehessen. Én ellenkezőleg éppen ugy alkottam meg kaptártipusomat, hogy teljesen elütő legyen a költőfészek kerete a mézkamráétól s egyiket a másikba helyezni, össze csere-berélni ne lehessen. Ha a költőfészek kerete megérett a kimustrálásra, a mézet felkaparom s a választó-deszka mögé helyezve kiszivatom a bogarakkal, de pergetőbe nem helyezem s ha akarnám se tehetném, mivel a magas keretek pergetőmben nem térnek el. A mézkamrai keretek ellenben állandóan megőrzik szép fehér szinüket s mivel fiasitásmentesek a molyok nem bántják, bár nem kémezem. Soha kicserélni nem kell s következésképpen örökéletüek. Hogy a megfeketedett lépkészletből milyen minőségü méz termelhető, annak bizonyitására csupán azt hozom fel, hogy tegyen bele bárki is közülünk egyetlen egyet is egy kád vizbe s három napi áztatás után nézze meg, hogy milyen piszkos lett a tiszta vizből. Ha pergetés után a piszkos, ragadós, mézes műlépes keretet is tartalékba helyezzük, bizony egy év leforgása alatt a legjobban záró ládába vagy lépszekrénybe is bejutnak az apró porszemecskék, piszok, elengedhetetlen követelmény tehát, hogy elraktározás előtt a méhekkel szárazra takarittassuk azokat. Lehet pergetni a műlépes szüzépitményt is, természetesen a műlépnek drótozottnak kell lennie, a pergető matollájának tengelye pontosan középen legyen rögzitve, egyenletesen szaladjon s a kereteket tartó horgonyozott sodronyhuzatok erősen legyenek kifeszitve vagy célravezetőbb, ha helyettük átluggatott fehér bádog van alkalmazva s a kidudorodás ellen acéldrótokkal vagy vaspántokkal is megerősitve. Ugy tapasztaltam, hogy a házi ipari készitmények általában gondosabban vannak előállitva s következésképpen a célnak jobban megfelelnek, mint a gyári uton előállitott drága pergetők. (Folyt. köv.)

Csikmegyében sürgős megvételre keresek
100–200 holdas vegyes birtokot
azonnali készpénz-fizetes elleneben.
A birtok lehet több drbban gazdasági épülettel is.
Ajánlatokat ármegjelöléssel
Frank Miklós mérnök, Csikszereda
továbbit.
2—2

VÁKÁR, CSIKSZEREDA
könyvnyomda, könyv, papir-, iró- és rajzszerkereskedés, könyvkötészet
Bratianu-ucca 56.

Szülők figyelmebe!
Az iskolai év kezdete alkalmából tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség és t. szülők szives figyelmébe ajánlani ujonnan é. kezett árukkal dusan felszerelt
könyv-, irószer-, tan- és rajzszerkereskedésemet
Állandóan nagy raktár román és magyar tankönyvekben, legjobb minőségü körzők, könyv- és tolltartók, iró- és rajzszerek, kitünő gyártmánya hegedüik, hegedühurok, hegedü-alkatrészek, festékek és festőszerek, valamint mindennemü iskolai felszerelési cikkekben.
Dus választékban kaphatók irodafelszerelési cikkek, diszlevélpapirok, papirkülönlegességek, disz- és ajándék müvek, román és magyar ifjusági iratok, izléses helybeli és müvészi kép slapok, irodalmi és zeneművek.
Könyvnyomdamban minden e szakmába vágó munkák izléses, csinos kivitelben, jutányos árak mellett a legrövidebb idő alatt készülnek.
Könyvkötészetem elvállalja mindennemü iskolai, üzleti és más könyvek izléses és olcsó bekötését és azok tartósságát garantálja.
Jutanyos árak! Pontos kiszolgálás!

MODELL KALAPOK
tiz naponként uj formák olcsó árban, megtekinthetők
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készülnek mindennemü női kalapok elsőrendü anyag hosszadásával. Kalapok átalakitása a legrövidebb idő alatt.
Csikszereda, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Sörház közelében.
29—

Maria Beiu—Paladi-féle
számtan
magyarra forditotta Nicolae Lates tanfelügyelő és a Lates-féle román magyar nyelyven
Csikmegye földrajza
kapható a Vákár könyvkereskedésben, M.-Ciuc.

Háló, ebédlő és iroda berendezések
a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig
mélyen leszállitott árakkal
beszerezhetők:
Nagy G. József asztalosnál, Zsögöd.
Megfelelő biztositék mellett részletfizetésre is.
19—

HEGEDÜÓRÁKAT
conservatoriumi módszer szerint, jutányosan ad:
SPRENCZ GIZI, Csikszereda
Str. Cap. Vulovici (Hargita-ucca) 26.

Nyomatott Vákár K. könyvnyomdájában, Csikszeredában.